

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשפ"ב 2021-2022

שם הקורס: בתי-ספר אלטרנטיביים: תיאוריה ופרקטיקה

מס' קורס: 129.1.0146

שם המרצה: גדעון דישון

שעות קבלה: _____ **בבנין** _____ **חדר** _____

יעדי ההוראה:

בקורס יבחנו המשתתפים/ות בעין ביקורתית גישות אלטרנטיביות בחינוך: את האידיאולוגיות שעומדות בבסיסן, את האופן שבו הן מיושמות במסגרות שונות (כגון: בתי"ס דמוקרטיים, אנתרופוסופיים) ומחקרים אודותם. חשיפה למגוון האלטרנטיבות והשוואה ביניהן ברמת התאוריה והמעשה, ילוו בפיתוח נקודת מבט חינוכית אישית. הקורס יכלול קריאה ודיון במאמרים תאורטיים ומחקריים, התנסויות בפיתוח והנחיה של מיני-יחידות הוראה על פי הגישות השונות, התבוננות רפלקטיבית בתהליכי הלמידה בקורס, ופיתוח קבוצתי של דגמים לבתי-ספר שמממשים את תפיסתם/ן החינוכית של הסטודנטים/יות, בהתייחס לתכנים שנדונו בקורס.

פרשיות לימודים:

החינוך המסורתי והרקע לצמיחת החינוך אלטרנטיבי
חינוך הומניסטי-קלאסי
חינוך פרוגרסיבי
למידה מבוססת פרוייקטים
חינוך דמוקרטי
חינוך פתוח
חינוך ביתי
חינוך וולדורף (אנתרופוסופי)
פדגוגיה ביקורתית
שיטת מונטסורי

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)	
נוכחות	10 % -
בחנים ***	_____ % -
עבודות	90 % -
מבחנים	_____ % -
סיורים	_____ % -
סה"כ	100% -

דגשים בעת קורונה:

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.

אופן הערכה בקורס - ככל שלא יתאפשר לקיים בחינות פרונטליות הן עשויות להשתנות למטלות חלופיות. עם זאת, המחלקה תשמור על הרכב הציון בקורס, כך שהמטלה החלופית שתינתן תהיה באותו משקל של המקורית.

רשימה ביבליוגרפית:

עברית

אלוני, נ. (1998). להיות אדם: דרכים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.

אלוני, נ. (2008). דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.

אלוני, נ. (עורך) (2013). חינוך טוב: לקראת חיים של משמעות, הגינות והגשמה עצמית. הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת.

בובר, מ. (1964). בסוד שיח: על האדם ועמידתו נוכח ההווה. (על המעשה החינוכי), מוסד ביאליק.

גור זיו, ח. (2013). פדגוגיה ביקורתית-פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום. מכון מופ"ת.

גולדשמידט, ג. (2008) עולמה של הילדות. הוצאת הרדוף.

גרינברג, ד. (2002). בית-הספר סאדברי ואלי: לגדול במקום אחר. הוצאת המכון לחינוך דמוקרטי.

דיואי, ג'. (1960). הילד ותכנית הלימודים, בית הספר והחברה. "אוצר המורה" – הוצאת הספרים של הסתדרות המורים.

הולט, ג'. (2004). בלמידה מתמדת. פראג.

הכט, י. (2005). החינוך הדמוקרטי – סיפור עם התחלה. הוצאת כתר.

הכט, י., רם, א. (2009). הדיאלוג בחינוך הדמוקרטי: מהעצמה אישית לאקטיביזם חברתי. בתוך: נ. אלוני (עורך), דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.

הרפז, י. (2008). המודל השלישי: הוראה ולמידה בקהילת חשיבה. ספריית הפועלים.

לם, צ. (1976). ההגינות הסותרים בהוראה. ספרית פועלים.

לם, צ. (2000). אידיאולוגיות ומחשבות בחינוך. מתוך: י. הרפז (עורך). לחץ והתנגדות בחינוך, מאמרים ושיחות. ספריית פועלים.

לם, צ., (2005) אידיאולוגיות ומחשבת החינוך, כל שצריך להיות אדם, נמרוד אלוני (עורך) הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת' תל אביב, עמוד 113-121

לסרי, ד. (1998). חינוך בביצת הפתעה. הוצאת אנוסופיה.

לסרי, ד. (2004). מקום לגדול. הוצאת אנוסופיה ובאופן טבעי.

ניל, א. ס. בית הספר סאמרהיל - ילדות אחרת, הוצאת כתר והמכון לחינוך דמוקרטי פוסטמן, נ. (1986). קץ החינוך, ספרית פועלים

פריירה, פ. (1981). פדגוגיה של מדוכאים, מפרש, ירושלים.